

Hannuka Lights and Light Amongst the Nations

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Hannuka (Miketz) 5780

And He said, "It is too light for you to be My servant, to establish the tribes of Jacob and to bring back the besieged of Israel, but I will make you a light of nations, so that My salvation shall be until the end of the earth."

ישעיהו פרק מט, ו-ז

(ו) וַיֹּאמֶר נִקְלַ מְהִיֹּתָּ לִי עֶבֶד לְהַקִּים אֶת שְׁבֻטֵי יַעֲקֹב <וּנְצִירֵי וְנִצְוֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וּנְתִיתָ לְאֹר גּוֹיִם לְהִיֹּת יְשׁוּעָתִי עַד קֶצֶה הָאָרֶץ : ס

The prophet Isaiah encapsulates the mission statement of the Jewish people in the famous words: Ohr Goyim – A light of nations. I recently read a very interesting analysis of this expression by Rabbi Gil Perl in which he points out that Isaiah does NOT say Ohr LE-Goyim – a light UNTO the nations – which is how we normally understand it, but rather Ohr Goyim – a light of nations. The reason that this is so important is because being a light UNTO the nations can imply that we are *the* light without which there is none. This is, of course, not true as Hazal long ago taught, "If they tell you there is no wisdom amongst the nations don't believe them" (Eicha Rabba 2:9). So there is wisdom among the nations, there is light among the nations. However, we are to be A LIGHT AMONG the nations – we are to bring our special light – the light of Torah, the light of divine purpose and divine morality.

That is why Hannuka is so important – we make our light known to the world – the light of an involved Creator, the light of the miraculous within the mundane. We call this Pirumei Nisa – making the miracle known.

Perhaps that is why the RMBM calls this mitzvah of Hannuka candles the most beloved mitzvah (haviva ad me'od) – because it is the expression of our very purpose, our very light in the world. That is, at the core of this very beloved mitzvah lies the *raison d'être* of the Jewish people – to be a light among the nations (Ohr Goyim).

Now, as a result of this extreme symbolic value of the Hannuka candles, there are some rather "extreme" halachot regarding the mitzvah of lighting Hannuka candles. The RMBM explains that so critical is this mitzvah that a poor person who has no money for food other than by begging, must sell his clothes to buy candles!

רמב"ם [1138-1204] הלכות מגילה וחנוכה פרק ד הלכה יב

מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו, אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק.

Interestingly, there is no earlier source for this halacha and so the Magid Mishna explains that the RMBM learns this halacha from a Kal Vehomer (KVH) on the 4 cups which demand that one sell his clothes (kesuto) to buy the wine:

מגיד משנה הלכות מגילה וחנוכה פרק ד הלכה יב

מצות חנוכה וכו' . שם (דף כ"ג:) אמר רב הונא הרגיל בנר חנוכה הויין לו בניים ת"ח : ומ"ש רבינו אפילו אין לו מה יאכל וכו' . נראה שלמדו ממה שנתבאר פ' ז' מהלכות חמץ ומצה שאפילו עני שבישראל לא יפחות מד' כוסות, והטעם משום (1) פרסומי ניסא (2) וכ"ש בני"ח דעדיף מקדוש היום, כמו שיתבאר בסמוך :

I understand his KVH in that since the 4 cups effects Pirsumei Nisa IN THE HOME, the KVH for Hannuka candles is because Pirsumei Nisa for THE WHOLE WORLD.

Interestingly, while there is no other earlier source for this halacha, both the Tur and Shul" A quote it as halacha lemaaseh.

טור אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעא

ויען כי אירע הנס בנרות תקנוה להדליק נרות בכל לילה כדי להזכיר הנס וצריך כל אדם לזוהר בהן מאוד ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן להדליק, וזהו בהן יהיו לו בניים ת"ח.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעא סעיף א - צריך לזוהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן להדליק.

Interestingly the Tur ends the halacha with the extra encouragement that “the one who is careful in lighting candles will have wise children – talmidei hachamim.

And that brings us to an interesting question on this halacha. The Hashukei Hemed (see source below) asks: What if there is a Talmid Hacham who has only 2 suits, one clean and nice, and one permanently stained. He cannot sell the stained suit because no one will buy it; and if he sells the nice suit, he will have to walk around in stained clothing. This is a BIG problem because the Gem Shabbat 114 says that Talmid Hacham with stained garment is liable to the death penalty [because he represents God and if he walks around with stained clothing it is not only a disgrace to himself (bizayon) but a disgrace of God (Hillul Hashem)]. What is the Talmid Hacham to do?

So, explains that HH, if the community knows that the man is a TH who sold his only good suit for the sake of fulfilling the mitzvah of Hannuka lights, then this act becomes a KIDDUSH HASHEM. However, in the usual case when one's actions are not well known, then the TH is exempt (PATUR) from the mitzvah of Hannuka candles since he is considered to be in a situation of duress (annus) – i.e., has no way of fulfilling the mitzvah.

But why should a stained garment override this “greatly beloved mitzvah” that strictly called for a poor person to sell his clothes to fulfill?!? The answer, I suggest, is in the very mission statement that brought us to consider Pirsumei Nisa so valuable in the first

place. That is, we are to be a light among the nations, we are to promote the name of God in the world, to advance the idea of an involved creator. One way we do that is through Pirsumei Nisa. But we also do so by representing God in our very lives, in our everyday actions. The Talmid Hacham, the quintessential representative of this idea is, in fact, a walking pirsumei nisa. And so, if he is walking around with stained clothes, all the candles in the world will not erase this disgraceful image (temuna bezuya).

So, from this one special halacha we have learned yet again the great importance of our role as a light among the nations.

May we be zoche to always light our Hannuka candles in clean clothes, and spread the light of the miraculous involved Creator throughout the world, until that day when this light will be spread across the globe, as God said to Isaiah:

And He said, "It is too light for you to be My servant, to establish the tribes of Jacob and to bring back the besieged of Israel, but I will make you a light of nations, so that My salvation shall be until the end of the earth."

ישעיהו פרק מט, ו-ז

וַיֹּאמֶר נְקַל מִהֵי־תֵדָף לִי עֶבֶד לְהַקִּים אֶת שְׁבֻטֵי יַעֲקֹב <וּנְצִירֵי> וּנְצִירֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וּנְתִתִּיךָ לְאֹר גּוֹיִם לְהִיֹּת יְשׁוּעָתִי עַד קֶצֶה הָאָרֶץ : ס

חשוקי חמד שבת דף קיד עמוד א

תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו

למכור כסותו בשביל נר חנוכה וישאר בבגד עם רבב

שאלה. אדם שיש לו שני בגדים בלבד אחד נקי ומהודר והשני עם כתמים של זפת, ואין לו שמן לנר חנוכה, והרי נאמר בשו"ע (סימן תרעא ס"א): "צריך לזוהר מאד בהדלקת נר חנוכה, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו, ולקח שמן להדליק", והוא יכול למכור את בגדו הנאה עבור שמן, ואז ישאר עם בגדו המוכתם בזפת, האם יעשה כך, או שמא מאחר ונאמר במסכת שבת דף קיד ע"א ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה, שנאמר כל משנאי אהבו מות, אם כן אסור לו למכור את בגדו הנקי, כי לא יכול ללכת בלי בגד בחנוכה בימות הגשמים, והו"ל אנוס ופטור ממצות הדלקת נר חנוכה?

תשובה. נראה שפטור מנר חנוכה, מאחר וכתוב במסכת שבת דף קיד ע"א 'כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה' ובלי בגד לא יכול להתקיים, אם כן הרי הוא אנוס כי אין לו מה למכור, ולמכור את היפה ולהשאר עם המוכתם אסור לו וכמו שכתב רש"י: רבב שומן וחלב, חייב מיתה, שצריך להיות חשוב והגון לכבוד תורתו, משנאי, שממאסין עצמן בעיני הבריות, והבריות אומרים, אוי להם ללומדי התורה, שהם מאוסין ומגונים, נמצא זה משניא את התורה. והני מילי כשהאנשים לא ידעו שהיה לו לתלמיד חכם בגד נאה ומכרו בשביל שמן למצוה, אבל אם ידעו, אין זה חילול ה' אלא קידוש ה' שהבריות יאמרו לו אשרי לזה שמכר כסותו בשביל התורה. ומעשה שהיה בירושלים בתלמיד חכם מופלג ושמו ר' בצלאל והיה חלבן המוכר חלב וטינף את כובעו והכניסו לחבית דג מלוח כדי שינדוף ריחו למרחקים... הוא עשה זאת כי היה עסקו עם נשים כי מכר להם חלב וכדי ליצור מחיצה, ביזה את בגדיו. אדם כזה אשרי לו כי כל בר דעת יבין שזה קידוש ה', אבל אם לא מוכר לציבור ולא ידוע שמכר בגדו לצורך שמן אסור לו ללכת בבגד מוכתם שהוא חילול ה'.

ושמעתי מהגאון ר' נסים קרליץ שליט"א שאמר בשם החזון איש זצ"ל: להיות עני זה לא בושה, ולכן ללכת עם כובע מיושן אין בו כל פגם, אולם עצלות היא מדה מגונה, ויש להבריש את הכובע מאבק כי בקלות ניתן לנקותו והמזניח את עצמו הרי זו עצלות ובושה.